

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

Guidelines for Developing Ethical Leadership for School Administrators
Under the Nong Khai Secondary Education Service Area Office

ชีวิน อ่อนละอ¹,
สุชาติ บางวิเศษ²,
กานนท์ แสนเภา³,
สุชาติ บางวิเศษ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาหนองคาย 2) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และ ครู จำนวน 291 คน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาพหุกรณี จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 13 คน ผู้เชี่ยวชาญประเมินอิงเกณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.97) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.62)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง 3) ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง 4) ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง 5) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง

¹อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

⁴นักวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ผลการประเมินโดยอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.89, S.D.= 0.19) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ 1) ด้านความเหมาะสม (\bar{X} = 4.89, S.D.= 0.19) 2) รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ (\bar{X} = 4.83, S.D.= 0.39) 3) ด้านความเป็นประโยชน์ (\bar{X} = 4.91, S.D.= 0.21) และ 4) ด้านความถูกต้อง (\bar{X} = 4.91, S.D.= 0.21)

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current condition. and desirable conditions to develop ethical leadership of school administrators Under the Nong Khai Secondary Educational Service Area Office 2) to formulate guidelines for ethical leadership development and 3) to assess guidelines for ethical leadership development. of school administrators the research process was divided into 3 phases: Phase 1, the study of current conditions. and desirable conditions Ethical Leadership Development of School Administrators, Phase 2 Determination of Guidelines for Ethical Leadership Development of School Administrators, and Phase 3 Evaluation of Ethical Leadership Development Guidelines for School Administrators. The sample group used in the survey research consisted of 291 school administrators and teachers. The target group in the multi-case study consisted of 3 schools. 13 participants participated in Focus Group Discussion; 5 experts assessed based on criteria. The research instrument was a questionnaire, a semi-structured interview. Data analysis included frequency, mean, standard deviation. and content analysis by descriptive-analytical method

The results of the research were as follows:

1. The results of the study of the present condition and desirable conditions To develop ethical leadership of school administrators Under the Nong Khai Secondary Educational Service Area Office, it was found that the current state of ethical leadership development of school administrators Overall, it was at high level (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.97) and desirable condition. Overall, it was at the highest level (\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.62).

2. The results of the study of the guidelines for the development of ethical leadership of educational institution administrators It has 5 components, consisting of 1) Vision. It consists of two development guidelines. 2) Integrity. It consists of three development guidelines. 3) Responsibility It consists of 3 development guidelines. It consists of 3 development guidelines. 5) Being a good role model. It consists of three development guidelines.

3. The results of the assessment based on the expert criteria of the guidelines for the development of ethical leadership of educational institution administrators were at the highest level (\bar{X} = 4.89, SD = 0.19) when considering each aspect, in descending order of averages, as follows: 1) suitability

(\bar{X} = 4.89, SD = 0.19) 2) followed by feasibility (\bar{X} = 4.83, SD = 0.39) 3) usefulness (\bar{X} = 4.91, SD = 0.21) and 4) validity Must (\bar{X} = 4.91, SD = 0.21)

Keyword: Development guidelines, Ethical leadership

บทนำ

สภาพปัจจุบันมีภาวะผู้นำหลายแบบที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิสังคม ซึ่งแต่ละแบบ ล้วนแล้วแต่มุ่งเน้นเพื่อให้องค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จ และเป็นภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการในยุคสังคมปัจจุบัน และสถานการณ์และแนวโน้มสังคมโลกเกิดการเลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภค พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมโลกมีสาเหตุจากโลกาภิวัตน์ เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทักษะคิด ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยการทำธุรกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน การบริโภคสื่อหลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน คนให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย และมีโอกาสสำหรับการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศงานเดียวกัน ก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรม เนื่องจากขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้คนไทยละเลยอัตลักษณ์ มีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยมที่ซึ่ง ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิม และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย (ดาวรุ่งวรรณ ภิวัตการ, 2564)

ความเปลี่ยนแปลงของสังคมอันสืบเนื่องมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความเป็นสังคมข้อมูล

ข่าวสาร (IT society) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการเรียน เรื่องสิทธิมนุษยชน (Human right) ค่านิยมแบบวัตถุนิยม (Materialism) หรือแม้แต่องค์กรที่มีจุดหมายชีวิตแบบสุขนิยมสุดโต่ง (Hedonism) รวมถึงสถานะการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันนี้ ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบันลดลงประชาชนจำนวนมากไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม ไม่ยึดมั่นในคุณธรรม ไม่ประพฤติตามจริยธรรม ทำให้สังคมมีปัญหา ความเจริญทางวัตถุแต่มีความเสื่อมโทรมทางจิตใจ มุ่งแสวงหาความสุขทางวัตถุมีความเห็นแก่ตัว ขาดความเชื่ออาทร ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขาดคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมที่เรียกว่าวิกฤตการณ์แห่งการอยู่ร่วมกัน (ซูติมา รักษ์บางแหลม, 2559) ในส่วนของพระธรรมคำสอนมองว่า เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ เป็นมาตรฐาน เมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้องความดีงาม และยึดถือตามหลักการ กฎกติกา รวมทั้ง กฎหมาย ตั้งธรรมาธิปไตยเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ก็จะไม่เอนเอียงไปข้างไหน ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็น แก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น และจะมีความชัดเจนในการทำงาน” และ พระมหา วุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี , 2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ผู้นำในการพัฒนาจริยธรรมของคนในองค์กรว่า “ปัญหาจริยธรรมของบุคคลส่งผล ให้เกิดปัญหาสังคมจนกลายเป็นปัญหาของชาติบ้านเมืองนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของทุกคนในสังคม เพราะสังคมเป็นลักษณะสังคมประกิต (socialization) คือทุกองค์การที่อยู่ในสังคม จะต้องร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้ สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยองค์การหรือสถาบันที่อยู่ในสังคมจะต้องมีหน้าที่ชัดเจน คนในสังคมให้เป็นคนที่มีจริยธรรม ให้บุคคลในสังคมลด

ความรุนแรง ความเห็นแก่ตัว ลดพฤติกรรมที่ผิดจรรยาบรรณ การจัดการดังกล่าวจึงต้องเริ่มที่ผู้นำซึ่งเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของทั้งตัวผู้นำ ผู้ตามขององค์กร ถ้าองค์กรใดมีผู้นำที่มี จริยธรรมที่เปี่ยมไปด้วยภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นพื้นฐานขององค์กรนั้น ๆ ย่อมมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าการกลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม องค์กรนั้น ๆ ก็ย่อมจะพบแต่ความล้มเหลว ผู้บริหารกับผู้นำคือคนคนเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน ผู้บริหาร คือ ผู้มีศิลปะในการใช้คนให้ทำงาน และโดยเมื่อทำงานสำเร็จแล้ว ต้องก่อให้เกิด ภาวะคนก็สำราญงานก็สำเร็จ” ผู้บริหาร การศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมได้แก่ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ประจักษ์แก่ ครู นักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550 : 57)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กำลังประสบปัญหาในหลายประการ พอจะสรุปได้ คือ ปัญหาจากปัจจัยภายนอกได้แก่ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป การขยายตัวของโรงเรียนรัฐบาล ตลอดจนความนิยมของผู้ปกครอง สถานภาพทางการเงินของโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ลดลง บทบาทของผู้บริหารและครูอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงประเด็นเรื่องขวัญและกำลังใจของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความมุ่งแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญอันดับแรก ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย และความเชื่อมั่นศรัทธาในหมู่ผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาใช้บริการการศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษา หรืออัตราการย้ายออกของครูที่เกิดขึ้นบ่อย

จากการศึกษาจริยธรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักการ และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พบว่า

ผู้นำ หรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรมแล้ว จะเกิดอิทธิพลทางลบ และผลกระทบที่เลวร้ายตามมาอีกมากมายอย่างที่พวกเราอาจจะคาดไม่ถึง ซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ส่งผลกระทบต่อผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำหรือจูงใจหรือการพัฒนาศักยภาพผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556 :111) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะผู้บริหารเป็นทั้งหัว และหัวใจของสถานศึกษาที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกสถานศึกษา พฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของครู และคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตามการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จากแนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการศึกษา ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ 5 ด้าน ตามภาพประกอบ 1

<p>ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เพื่อสังเคราะห์ ประกอบด้วย ใน 5 ด้าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านการยึดหลักคุณธรรม 5) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี 	<p>ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม</p> <p>ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document study) ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงสำรวจ (survey study)</p> <p>ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม</p> <p>ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาพหุกรณี (Multi-cases study) ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group)</p> <p>ระยะที่ 3 ประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)</p>	<p>แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย</p>
---	--	---

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งเน้นลักษณะของข้อมูลจากหลายแหล่ง (Multiple data sources) ใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยมีขั้นตอน และรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 1,178 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 44 คน และครู จำนวน 1,134 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหาร และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 291 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 38 คน และครู จำนวน 253 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น

แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check-List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี และ 5) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 99-100)

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์เป็นระดับคะแนนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ในระยะที่ 1 เพื่อทราบระดับการปฏิบัติ และสภาพที่พึงประสงค์

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1) การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยการกำหนดเกณฑ์โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านผู้บริหารมีการบริหารคุณธรรม จริยธรรมดีเยี่ยม กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม 2) โรงเรียนน้ำสวยวิทยา และ 3) โรงเรียนท่าบ่อพิทยาคม เครื่องมือได้แก่ แบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน ครู จำนวน 4 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และ ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 ประเมินการพัฒนาแนวทาง โดยการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประเมินความเหมาะสม (Propriety) มีความเป็นไปได้

(Feasibility) มีความเป็นประโยชน์ (Utility) ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบประเมินอิงเกณฑ์ ที่แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ผู้วิจัยของหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ในการนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหาการสนทนากลุ่ม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สรุปได้ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.97)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.62)

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

2.1 ผลการศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม 2) โรงเรียนน้ำสวยวิทยา และ 3) โรงเรียนท่าบ่อพิทยาคม ในองค์ประกอบ 5 ด้าน อันดับ 1 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี อันดับ 2 ด้านวิสัยทัศน์ อันดับ 3 ด้านความรับผิดชอบ อันดับ 4 และอันดับ 5 คือด้านความซื่อสัตย์สุจริต ถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับความสำคัญจำเป็น เพื่อนำมายกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ และนำไปสนทนากลุ่มเป้าหมายเพื่อการยกร่าง และยืนยันร่างแนวทางต่อไป

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 5 คน ครู จำนวน 4 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และ ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน เพื่อการยกร่าง และยืนยันองค์ประกอบ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สรุปได้ดังนี้ **องค์ประกอบที่ 1** ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหาร

พัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากร ในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป **องค์ประกอบที่ 2** ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ **องค์ประกอบที่ 3** ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน **องค์ประกอบที่ 4** ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา **และองค์ประกอบที่ 5 ด้านวิสัยทัศน์** ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทางดังนี้ แนวทางดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.35, S.D. = 1.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเหมาะสม (\bar{X} = 4.89, S.D. = 0.19) ด้านความเป็นไปได้ (\bar{X} = 4.83, S.D. = 0.39) และด้านความเป็นประโยชน์ (\bar{X} = 4.91, S.D. = 0.21) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ นำมาอภิปรายผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

จากผลการศึกษาลักษณะปัจจุบัน ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว (2550) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และสถานที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก คือยึดหลักการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายของสังคม และสอดคล้องกับมลทินภัย ทองกำแหง (2554) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สรุปได้ว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมี 3 ด้านคือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ อารีรัมย์ (2556) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จากการศึกษาพบว่า แนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารควรยอมรับฟังความคิดเห็น ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ ยุติธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ

เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1 ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารพัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากร ในสถานศึกษา และบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลทิพย์ ชูชาติ (2556 : 52) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ได้รูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการครองตนตามหลักฆราวาสธรรม ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนมีความซื่อตรง ซื่อสัตย์พูดจริงทำจริง ผู้บริหารมีคุณธรรมทั้งกายวาจาใจ และจิตสำนึกความเป็นผู้นำที่ดี 2) ด้านการครองตนตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้บริหารมีความเสมอภาคยุติธรรมไม่เอินเอียง รับฟังความคิดเห็นหรือปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง ให้ความเอาใจใส่ ดูแลสนับสนุนผู้ร่วมงาน ให้ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ที่ยกย่องเอาใจใส่ตามกาลอย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารเสียสละและอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล (2551: 34-35) จัดทำโครงการสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม สรุปว่า ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม 5 อันดับแรกที่ควรมีในทุกกลุ่มวิชาชีพ/อาชีพ องค์ประกอบที่ 3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและ

ความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับกนกอร์ สมปราษฎ์ (2554) ได้วิจัยเรื่องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลทิพย์ ทองกำแหง (2554) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมี 3 ด้านคือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 5 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Smith (1974) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ลักษณะพฤติกรรมของครูใหญ่ในการทำงาน พบว่าพฤติกรรมของครูใหญ่ทำงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมี 15 ประการสำคัญ ๆ ในอันดับแรกคือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย แหล่งข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องตรงตาม

วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นข้อสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1) ผลการวิจัยด้านวิสัยทัศน์ ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารที่มีคุณภาพ และมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน

1.2) ผลการศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและวิชาชีพ โดยไม่ใช้หน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องบริหารงานตามภาระงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักธรรมภิบาล

1.3) ผลการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด คือผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ จนได้รับความเคารพ และการสนับสนุนจากผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องบริหารจัดการติดต่อประสานงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน ทุกฝ่ายในสถานศึกษา เอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบบอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา และกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

2.2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และกำหนดกลยุทธ์แนวทาง ขั้นตอน ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

1. กนกอร สมปราชาญ์. (2554). **ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
2. กมลทิพย์ ทองกำแหง. (2544). **กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สำหรับผู้บริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
3. จิราภรณ์ อารีรัมย์. (2556.) **ศึกษาคูณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
4. ชุติมา รักษ์บางแหลม. (2559). **วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และประเด็นปัญหาจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
5. นงลักษณ์ วิรัชชัย, รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล. (2551). **การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
6. ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2564). **ภาวะผู้นำดิจิทัล**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
7. บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9 . กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
8. พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). (2552). **ภาวะผู้นำ: จากเนลสัน มันเดลา โอบามาแห่งทำเนียบขาว**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิมุตตยาลัย.
9. รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีการวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
10. สลิลทิพย์ ชูชาติ. (2556). **พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ พท.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
11. สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550) “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม,” ใน **วารสารดำรงราชานุภาพ**. 7 (23) เมษายน -มิถุนายน 2550.
12. สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว. (2550) . **การศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1**. ปรินญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
13. Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-608.
14. Smith R. (1974). **The Human Organization**. New York: McGraw-Hill